

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 19 februari 1920 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

I en till riksdagen den 6 februari 1920 avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 73, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Häri genom förordnas som följer:

Om sådant med hänsyn till utomordentliga, av krig föranledda förhållanden prövas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret,

ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas,

än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt under viss tid icke skall äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1920 och gäller till den 1 mars 1921. Av Konungen jämlikt denna lag meddelad bestämmelse må ej äga tillämpning längre än till sistnämnda dag.

I återopade statsrådsprotokollet redogör departementschefen till en början för tillkomsten av bestämmelserna i ämnet. Av denna redogörelse framgår, att 1916 års riksdag, på därom av Kungl. Maj:t framställd proposition, beslutit antaga lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets guldmynt den 30 maj 1873 av samma lydelse som ovan intagna förslag, ävensom att såväl 1917 års riksdag som 1918 och 1919 års lagtima riksdagar i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag godkänt lagar av enahanda innehåll.

Genom tid efter annan utfärdade förordningar har Kungl. Maj:t, med stöd av ovan sistnämnda lagar för den tid desamma ägt giltighet *ej mindre* fritagit riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldighet att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnades, *än även* förklarat, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnade guld, att därför erhålla guldmynt icke skulle äga tillämpning.

Av återopade statsrådsprotokollet framgår vidare, att departementschefen i skrivelse den 21 november 1919 anhållit att fullmäktige i riksbanken ville, så snart lämpligen ske kunde, till departementschefen inkomma med yttrande, huruvida och i sådant fall för vilken tid bestämmelserna i lagen den 25 februari 1919 borde förlängas att gälla utöver den 29 februari 1920.

Fullmäktige i
riksbanken.

Till svar härå hava fullmäktige i en den 5 februari 1920 dagtecknad skrivelse anført, bland annat, följande: Då de ekonomiska förhållandena i världen ännu vore i hög grad ovissa, syntes det fortfarande erforderligt att för Konungen bibehålla rätten att inställa tillämpningen av ifrågavarande stadganden i lagarna för Sveriges riksbank och om rikets mynt, en rätt, som enligt fullmäktiges mening alltid borde finnas, men som särskilt under nuvarande ekonomiska läge ej kunde undvaras. Med hänsyn till innehållet i gällande myntkonvention mellan de skandinaviska länderna hade fullmäktige i frågan förhandlat med Norges bank och Nationalbanken i Köpenhamn, vilkas styrelser även ansåge, att ifrågavarande bestämmelse uti § 9 i lagen om rikets mynt fortfarande borde kunna sättas ur tillämpning och därför härom ämnade göra framställningar till respektive länders regeringar. På grund av det anförda hemställde fullmäktige, att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga proposition om ny lag av enahanda innehåll som lagen den 25 februari 1919, att gälla under tiden från och med den 1 mars 1920 till samma dag år 1921.

Fullmäktige i
riksgäldskon-
toret.

Fullmäktige i riksgäldskontoret, vilka lämnats tillfälle att yttra sig över bankofullmäktiges framställning, hava för sin del tillstyrkt densamma.

Departements-
chefen.

För egen del anför departementschefen:

»Även jag anser de ekonomiska förhållandena allt fortfarande vara så ovissa, att de senast i lagen den 25 februari 1919 meddelade bestämmelserna angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av stadgandena i 10 § andra stycket riksbankslagen och § 9 i lagen om rikets mynt böra förnyas att gälla för ytterligare ett år, efter det desamma med denna månads utgång träda ur kraft. I enlighet härmed har jag låtit inom finansdepartementet utarbета förslag till sådana förnyade bestämmelser i ämnet. Liksom förra året anser jag mig även nu böra framhålla, att stadgandet i § 9 av lagen om rikets mynt, med hänsyn till gällande myntkonvention mellan de skandinaviska länderna, givetvis icke bör sättas ur tillämpning annat än i samförstånd med respektive länders regeringar.

Någon ändring i lagens ordalydelse med hänsyn därtill, att världskriget numera avslutats, synes mig icke erforderlig, enär de rådande ekonomiska förhållandena i världen dock äro efterverkningar av kriget och sålunda kunna sägas vara »av krig föranledda».

Utskottet anser sig på de i statsrådsprotokollet anförda skäl böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts framställning och hemställer förty, *Utskottet.*

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 73
må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 19 februari 1920.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Gustafsson, Wickman, Juhlin, Johansson* i Friggeråker, *Enhörning, Söderbom, Steinholtz* och *Malmberg* samt

av andra kammaren: herrar *Kristensson, Gustafsson* i Örebro, *Jonsson* i Gumboda, *Borg Edbom, Bäcklund, Persson* i Björnsbyholm och *Sandberg*.
